

Razmnožite sami svoju magnoliju -1

Drvodelić, Damir

Source / Izvornik: **Gospodarski list, 2023, 38 - 40**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:108:430804>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-12**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Forestry and Wood Technology](#)

Razmnožite sami svoju magnoliju

Mnoge vrste, kultivari i hibridi magnolije pripadaju u vrlo plemenite, skupocjene, uresne i korisne za sadnju u privatnim vrtovima i na javnim gradskim površinama. Magnolije u rasadnicima imaju nešto više cijene zbog specifične i ponekad vrlo teške rasadničke proizvodnje.

Piše: izv. prof. dr. sc. Damir Drvodelić

Razlozi zbog čega se ljudi odlučuju na kupnju i sadnju magnolija su obilnost i vrijeme cvatnje, specifičnost cvjetova, listova i plodova. Mnoge se vrste magnolija iz toga razloga mogu već iz daljine determinirati.

Čuvaju tlo od erozije

Posebnost je magnolije i u korijenskom sustavu koji je jako raširen zbog čega su pogodne za sadnju na nagibima kako bi čuvali tlo od erozije i oštećenja objekata. U mnogim mjestima magnolije su rijetke dok se često s druge strane u nekim ulicama mogu vidjeti kako rastu u svakom susjednom dvorištu, što je znak kako su osobe same razmnožavale svoje magnolije i dijelile ih susjedima.

Različiti načini razmnožavanja magnolije

Iako mnoge uz magnolije prvo asociira razmnožavanje povaljenicama, one se mogu razmnožavati gotovo svim spolnim (sjemenom) i nespolnim načinima ili kloniranjem (reznicama, cijepljenjem okuliranjem i kopuliranjem te u posljednje

vrijeme kulturom tkiva u suvremenim laboratorijima). Postoji nekoliko prednosti uzgoja magnolija iz sjemena. Generativnim načinom razmnožavanja, kontroliranim i

1) Rascvala magnolija 2) Sadnica Magnolia grandiflora u tegli u vrtnom centru

nekontroliranim križanjem, dolazi do stvaranja novih kultivara. Time se povećava genska raznolikost. Ova metoda je jeftinija u odnosu na vegetativni način razmnožavanja i općenito daje bolji uspjeh i jamči dobar rast radi razvijenijeg korijenskog sustava koji je naročito važan kad sadnice koristimo kao podloge za cijepljenje. Nedostatak ove metode u odnosu na vegetativno razmnožavanje je što biljkama uzgojenim iz sjemena treba znatno dulje vrijeme da bi procvale (oko 15-ak godina). Ipak postoje hibridi uzgojeni kontroliranim križanjem koji procvatu za manje od 10 godina što je opet dugo.

Zanimljivo je spomenuti kako u Velikoj Britaniji rano cvjetajuće vrste magnolija poput *Magnolia campbellii* su sterilne, uglavnom zbog niskih temperatura i nedostatka oparašivača u vrijeme cvatnje. Kasno cvjetajuće vrste magnolija poput *M. grandiflora* nemaju plodove radi niskih temperatura tijekom jeseni. Ipak, neke vrste poput *M. wilsonii*, *M. obovata* i *M. campbellii* subsp. *mollicomata* obilno rađaju sjemenom.

Skupni plodovi dozrijevaju u razdoblju od 3 do 4 tjedna, a otvaraju se u listopadu. Važno je da skupni plodovi ostanu na biljci sve do otvaranja, u protivnom sjeme se teško odvaja.

Nakon otvaranja, češerasti skupni plodovi mogu se sakupiti, osušiti i sjeme se može otušiti. Treba pripaziti da se sjeme ne presuši jer dolazi do gubitka vitaliteta. Presušeno sjeme lako prepoznamo po naboranoj ljusci. Žarka boja ljuske sjemena privlači sisavce i ptice koji raznose

Izvor: web Vrtni centar Iva

3

4

5

3) *Magnolia grandiflora* 4) *Magnolia x soulangea* „Rustica“ 5) *Magnolia* „Genie“

sjeme. Ljuska je masna i ljepljiva, štiti od vode i sprječava klijanje. Sjeme se čisti umakanjem u toplu ili vruću vodu s dodatkom sredstva za pranje posuđe radi uklanjanja masnoća. Sjeme možemo posijati u jesen ili proljeće. Vrijeme sjetve ovisi o obimu poslova i raspoloživoj opremi.

Sljedeća metoda može se koristiti za manju sjetvu s ograničenim sredstvima:

- U jesen sjeme sijemo u tankom sloju na podložak ili odgovarajući kontejner ispunjen čistim kompostom. Sjeme se prekriva tankim slojem komposta, a zatim 6 mm debelim slojem pijeska promjera 3 mm. Prednost grubog pijeska je što on smanjuje pojavu mahovine i trave na površini komposta. Nakon zalijevanja sjemena, obilježeni podložak s posijanim sjemenom stavi se u hladnu lijehu u kojoj će sjeme biti izloženo zimskim temperaturama. Prije proljetnog nicanja sjemena, radi smanjenja inhibitora klijanja, sjeme je potrebno izložiti niskim temperaturama.

Budući da ovaj postupak nije «kontroliran» neke sjemenke mogu proklijati tek sljedeće godine, stoga se preporuča ostaviti podložak s posijanim sjemenom daljnjih 12 mjeseci.

Drugim postupkom možemo znatno više utjecati na klijanje. Možemo načiniti raspored prema kojem ćemo odrediti kad ćemo sjeme uskladištiti, kad ga sijati, a znat ćemo kad možemo očekivati nicanje. Očišćeno sjeme pomiješamo s vlažnim tresetom ili mješavinom treseta i pijeska ili vermikulita i čuvamo 2 mjeseca u obilježenim pvc vrećicama u hladnjaku na temperaturi od 1 do 3 °C (u stvari, pokazalo se da su dovoljna 42 dana).

Dodatak 5 % otopine fungicida u medij za stratifikaciju smanjuje pojavu bolesti

uslijed prevelike vlage u fazi nicanja sjemena. U fazi nicanja sjeme se može posijati na gore opisani način (umjesto pijeskom, prekrivamo ga vermikulitom) i držimo na temperaturi od 21 °C. Klijanje počinje u roku od 30-40 dana od trenutka kad smo ga izložili višoj temperaturi.

Sadnice pikiramo u lončice dubine 9 cm ispunjene dobro propusnim kompostom bez zemlje kojem je dodano gnojivo s produženim djelovanjem (Osmocote i sl.).

Prednosti uzgoja magnolije reznicama

Najveća prednost uzgoja magnolija reznicama je dobivanje biljaka identičnih matičnoj i ranija cvatnja (u odnosu na biljke uzgojene iz sjemena). Glavni nedostatak ove metode je visoka cijena opreme i pribora koju trebamo imati. Zanimljivo je kako se većina vrsta magnolija može razmnožavati reznicama te je korisno poznavati ovu tehniku.

U ovisnosti o stadiju razvoja razlikujemo dvije vrste reznica:

- zelene reznice (listopadne vrste i njihovi kultivari),
- polu zrele reznice (vazdazelene vrste i njihovi kultivari).

Zelene reznice se režu na mjestu početka rasta ovogodišnjeg izbojka, a uzimaju u trenutku kad njihova osnova ili baza postane čvrsta. Vrijeme uzimanja ovisi o tome je li matična biljka uzgajana u stakleniku, plasteniku ili je rasla na otvorenom. Svaka vrsta i svaki kultivar razlikuju se brzinom rasta. To također utječe na vrijeme uzimanja reznica, jednako kao i geografski položaj. Kad biljke u kontejnerima držimo u stakleniku ili plasteniku, sunčeva toplina uzrokuje raniji rast i biljke već početkom svibnja mogu biti dovoljno čvrste i imati duljinu od 7,5 do 13 cm što ovisi o vrsti ili kultivaru. Uklanjanje vršnog

pupa ubrzava zakorjenjivanje uslijed pre-raspodjele fitohormona auxina u reznici. Ozljeđivanje se također pokazalo korisnim; ozljeda može biti slabija ili jača, u ovisnosti o vrsti koju želimo zakorjeniti. Na primjer, vrstu *Magnolia stellata* potrebno je slabije ozljeđiti, a vrstu *M. x soulangeana* koja ima deblji izbojak, jače. Ozljeđivanjem se povećava kvantiteta i kvaliteta korijena, a reznica ima veću sposobnost upijanja vode prije zakorjenjivanja. Kod širokolisnih vrsta poput *M. x soulangeana* potrebno je odrezati polovicu plojke svakog lista čime umanjujemo transpiraciju i povećavamo broj reznica koje možemo pikirati na određenu površinu. U ovoj situaciji primjena fungicida izuzetno je važna budući da postoji veća vjerojatnost za pojavu bolesti uslijed veće površine s ozljedom.

- Primjena praškastog fitohormona za zakorjenjivanje vrlo je učinkovita i možemo očekivati 90-postotno zakorjenjivanje.

Za tanke reznice vrste *Magnolia stellata* preporuča se IBA prah koncentracije 5000 ppm, a za deblje poput *M. x soulangeana* 8000 ppm. Ključ uspješnog zakorjenjivanja zelenih reznica je njihovo uzimanje sa zdravih matičnih biljaka. Reznicama uzetih s bolesnih ili starih biljaka te biljaka koje rastu u lošim uvjetima, općenito treba dulje vrijeme za zakorjenjivanje (ako se uopće zakorjenje) u odnosu na reznice s zdravih i jakih matičnih biljaka. Nakon uzimanja, pa sve do zakorjenjivanja reznicama treba održavati turgor na klasičan način, opisan u priručnicima za razmnožavanje. Možemo ih zakorjeniti u različitim zatvorenim objektima: hladnim lijehama, objektima sa sustavom za prskanje, zatvorenim sanducima ili u objektima sa sustavom za zamagljivanje. Nakon pikiranja reznicama je potrebno posvetiti posebnu pažnju. Optimalna temperatura supstrata za stvaranje novog korijena je od 18 do 21 °C, a temperatura zraka oko 21 °C.

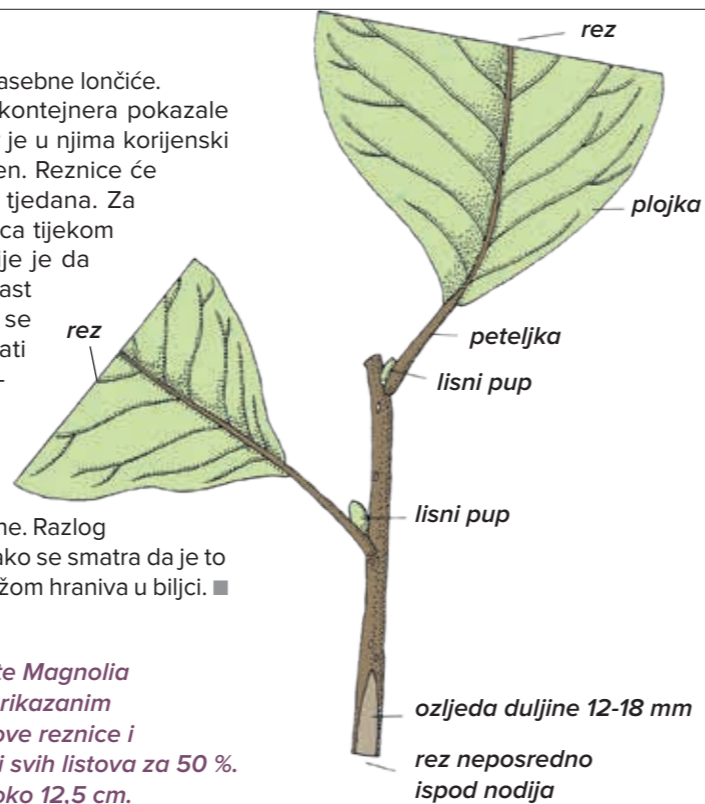
Reznice treba zasjeniti smanjenjem intenziteta svjetla za približno 25 % prosječne sunčeve svjetlosti u ljetnim uvjetima. Svakodnevno je potrebno kontrolirati pojavu gljivičnih oboljenja. Svaki rasadnik koristi drugu vrstu supstrata za zakorjenjivanje. Vjerojatno se najčešće koristi mješavina treseta i grubog pijeska ili perlita u omjeru 2:1.

► Kao zamjena može se koristiti i sitno mljevena borova kora, treset i perlit ili kora i treset u jednakim omjerima. Sve više se koriste i Grodan-kockice.

Za održavanje razine hraniva u reznicama i kompostu, kao i za poboljšanje uspješnosti zakorjenjivanja, ponekad se koristi gnojivo s kontroliranim otpuštanjem hraniva kao što je Osmocote (koji ostaje aktivan 6-9 mjeseci). Nakon zakorjenjivanja može se koristiti i tekuće gnojivo. Ovo gnojivo koristi se kod klimatskih uvjeta s visokom temperaturom koji uzrokuju brzo otpuštanje hraniva iz granula. Reznice se pikiraju u podloške,

multi-kontejnere ili zasebne lončice. Zadnje dvije vrste kontejnera pokazale su se najboljima jer je u njima korijenski sustav biljke zaštićen. Reznice će se zakorjeniti za 8 tjedana. Za preživljavanje reznica tijekom prve zime najvažnije je da što prije započne rast izbojaka. Reznice se ne smiju presađivati do početka slijedećeg proljeća. U mnogim slučajevima naizgled zdrave reznice ne rastu slijedeće godine. Razlog tome je nepoznat, iako se smatra da je to povezano s ravnotežom hraniva u biljci. ■ **(nastavlja se)**

Zelena reznica vrste *Magnolia x soulangeana*, s prikazanim ozljeđivanjem osnove reznice i reduciranjem plojki svih listova za 50%. Reznica je duljine oko 12,5 cm.

Proljetni radovi uz STIHL uređaje

Da biste bili sigurni da će vaša kosilica, motorna pila, trimer i škare za živicu i ove sezone besprijekorno raditi i nakon zime, kad uređaje izvadite iz spremišta, prvo ih vizualno pregledajte kako biste vidjeli ima li slomljenih ili oštećenih dijelova i je li vašem uređaju potreban popravak. Svakako provjerite stanje svječica i po potrebi ih zamijenite. Na uređajima dotegnite vijke i matice i provjerite ima li u zračnim filterima nečistoće i oštećenja kako biste utvrdili je li potrebno čišćenje ili zamjena. Oštrice

noževa i zuba na reznom alatu možda su se tijekom posljednje sezone zatupili te im je potrebno oštrenje. Košnja tupim nožem kosilice može, primjerice, travu učiniti osjetljivom na bolesti. Podmažite pokretne dijelove strojeva da spriječite nepotrebno habanje i trenje. Na aku uređajima nemojte koristiti ili puniti neispravnu, oštećenu, ispućanu ili deformiranu bateriju, kabel ili adapter, niti električne uređaje s oštećenim kablovima. Promijenite ulje u uređajima s četverotaktnim motorom. Kod uređaja s dvotaktnim

motorom obavezno ispraznite staro gorivo prije nego što ga stavite u pogon, a zatim ga napunite svježim gorivom, jer rad sa starom mješavinom ili benzinom može oštetiti motor. I konačno, prije nego započnete s radom nakon zimske stanke, pustite da se uređaj ugrije nekoliko minuta prije upotrebe. Ako niste sigurni da ćete sve to pravilno učiniti sami, ovlaštenu servis provjerit će vaš uređaj te će osigurati da je potpuno spreman za proljetnu sezonu! Kod kupnje nove kosilice najvažnija stvar koju treba uzeti u obzir je veličina vašeg travnjaka. Općenito vrijedi ako imate travnjak veći od 600 m², trebat će vam benzinska ili robotska kosilica. Za manji travnjak savršene su i akumulatorske ili električne kosilice. Tvrta STIHL u ponudi ima široki raspon kosilica i koju god odabrali, pružit će savršen rez i izvrsno sakupljanje trave, čak i kad je trava mokra. Međutim, ako još uvijek niste sigurni, posjetite nekog od STIHL ovlaštenih trgovaca koji će vas stručno savjetovati. Što je još važnije, kod njega ćete pronaći bogati asortiman trimera, škara za živicu, motornih pila, kosilica i ostalih uređaja za uređenje travnjaka, vrta i okućnice.

SPONZORIRANI PRILOG

STIHL
unikomercUVOZ www.unikomerc-uvoz.hr

SAVRŠEN REZ - BY STIHL

Motorni trimeri i kose tvrtke STIHL i ovog su proljeća najbolji partneri svakog vrtlara, vinogradara i voćara. Pouzdani i snažni, ovi uređaji pomoći će vam da okućnicu održite lijepom, a nasade zdravima i sigurnima od korova i previsoke trave. Posjetite svog ovlaštenog STIHL trgovca i saznajte više o ovim učinkovitim strojevima.

unikomercUVOZ
www.unikomerc-uvoz.hr
Potražite nas na facebooku!

STIHL